

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: 1/ **M. Č.** a 2/ **D. Č.**, obaja bytom V., H.X., proti žalovanému: **Ing. Ľ. J.**, bytom Š.X., o zaplatenie **807 000,- Sk s prísl.**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Senica pod sp.zn. 4 C 100/01, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 30. júna 2006 sp.zn. 11 Co 14/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom náhradu trov konania 17 611,60 Sk na účet ich zástupcu JUDr. J. H., advokáta v B., č. X. do troch dní.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trnave (odvolací súd) uznesením z 30. júna 2006 sp.zn. 11 Co 14/2006 odmietol odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Senica (súd prvého stupňa) z 20. apríla 2005 č.k. 4 C 100/01-136. Rozhodol tak podľa § 218 ods. 1 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku – zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (O.s.p.) majúc za to, že žalovaný podal odvolanie oneskorene. Vychádzal z toho, že rozsudok súdu prvého stupňa bol žalovanému doručený náhradne podľa § 47 ods. 2 O.s.p. a považoval sa podľa tohto ustanovenia za doručený dňom 23. mája 2005, uplynutím tretieho dňa od jeho uloženia na pošte. Tridsaťdňová lehota na podanie odvolania podľa § 204 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom do 31. augusta 2005 uplynula 22. júna 2005. Ak žalovaný podal proti nemu odvolanie osobne na súde prvého stupňa až 24. júna 2005, urobil tak oneskorene, uzavrel odvolací súd.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu žalovaný podal dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, a pre vady konania aj rozsudok súdu prvého stupňa, zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, resp. konanie zastaviť. Uviedol, že konania súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu sú postihnuté vadami podľa § 237 písm. b/, c/ a f/ O.s.p. Podľa žalobcu vady konania podľa § 237 písm. b/ a c/ O.s.p. spočívajú v tom, že nositeľkou práva, o ktorom sa konalo, bola v skutočnosti spoločnosť M. a nie žalobcovia. Žalobcovia preto nemali spôsobilosť byť účastníkmi konania ani procesnú spôsobilosť. Vada konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. spočíva podľa žalovaného v tom, že súd prvého stupňa pred tým, ako rozhodol o zastavení časti konania týkajúcej sa sumy 27 000,- Sk nevyžiadal jeho stanovisko k späťvzatiu časti žaloby. Možnosť konať pred súdom mu bola odňatá aj tým, že sa jeho odvolanie odmietlo ako oneskorene podané, hoci pre také rozhodnutie tu neboli zákonné predpoklady. Uviedol, že 19. mája 2005 mu nebola poštou doručovaná žiadna zásielka, ani nebol doručovateľom upovedomený o tom, že zásielku príde doručiť v nasledujúci deň. Podľa žalovaného postup pri doručovaní rozsudku súdu prvého stupňa bol v rozpore aj s ustanovením § 49 ods. 1 O.s.p., „keďže uvedenú výzvu nedoručil aj zástupcovi s plnomocenstvom na celé konanie“. Naostatok vadný bol podľa žalobcu postup súdu prvého stupňa aj v tom, že ho nepoučil o možnosti vzniku fikcie doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. Podľa § 204 ods. 2 O.s.p. je ale odvolanie podané včas aj vtedy, ak bolo podané po uplynutí lehoty podľa odseku 1 preto, že sa odvolateľ správal nesprávnym poučením súdu o lehote na podanie odvolania.

Žalobcovia navrhli dovolanie žalovaného zamietnuť, pretože ním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal najskôr, či mimoriadny opravný prostriedok žalovaného je prípustný, pretože podľa § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho len vtedy, ak to pripúšťa zákon. Dospel k záveru, že dovolanie žalovaného proti uzneseniu odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania nie je prípustné.

Úvodom považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že spôsobilý predmet dovolania Občiansky súdny poriadok vymedzuje v ustanoveniach § 236 až 239; zakaždým však tak, že predmetom tohto mimoriadneho opravného prostriedku účastníka môže byť len rozhodnutie odvolacieho súdu. Pravda, dovolací súd preskúma aj konanie súdu prvého stupňa a ak zistí, že má vady, ktoré odvolací súd neodstránil, zruší aj rozhodnutie súdu prvého stupňa. Dovolací súd môže ale tak rozhodnúť len vtedy, ak odvolací súd na základe riadne a včas podaného odvolania preskúmal správnosť konania a rozhodnutia súdu prvého stupňa. Ak však odvolací súd odmietne odvolanie účastníka proti rozsudku súdu prvého stupňa z dôvodu, že bolo podané oneskorene, rozhodne bez toho, že by skúmal vecnú stránku napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa a jemu predchádzajúce konanie. V danej veci preto odvolací súd, vzhľadom na jeho záver, že odvolanie bolo podané oneskorene, nemohol skúmať, či konanie a rozhodnutie súdu prvého stupňa majú vady a preto nemohol tak urobiť ani dovolací súd.

Vychádzajúc z uvedeného, dovolací súd, oprávnený skúmať iba otázku, či je správny záver odvolacieho súdu, že žalovaný podal svoj riadny opravný prostriedok oneskorene, neprihliadol na dovolacie námietky žalovaného týkajúce sa konania pred súdom prvého stupňa. Dovolací súd ale napriek tomu poznamenáva, že tvrdenia žalovaného, zastúpeného advokátom, že nositeľkou práva, o ktorom sa konalo, bola v skutočnosti spoločnosť M. a nie žalobcovia, ktorí tak nemali spôsobilosť byť účastníkmi konania a teda ani procesnú spôsobilosť, nepochybne vyplýva, že si zrejme neuvedomuje rozdiel medzi vecnou legitimáciou a spôsobilosťou byť účastníkom konania a to, že z hľadiska naplnenia skutkovej podstaty dovolacieho dôvodu uvedeného v § 237 písm. b/ O.s.p. a následne aj dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. c/ O.s.p. nie je rozhodujúci vzťah vyplývajúci z hmotného práva, ale otázka spôsobilosti byť účastníkom konania, ktorú kategóriu upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 19 tak, že spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Je teda zřejmé, že predpokladom byť účastníkom konania je hmotnoprávna subjektivita vo význame mať práva a povinnosti, ktorú vlastnosť fyzická osoba má (porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. apríla 1992, 4 Cdo 22/92).

Po tomto dovolací súd pristúpil k riešeniu otázky, či je uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo odvolanie žalovaného odmietnuté, rozhodnutím proti ktorému zákon pripúšťa mimoriadny opravný prostriedok.

Podmienky prípustnosti dovolania Občiansky súdny poriadok upravuje v ustanoveniach § 237 až 239. V § 237 pod písm. a/ až g/ taxatívne vypočítava vady konania, pre ktoré je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ustanoveniach § 238 zakotvuje ďalšie dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudkom odvolacieho súdu a v § 239 dôvody prípustnosti dovolania proti uzneseniam odvolacieho súdu.

Podľa § 237 O.s.p. dovolanie je prípustné, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd neprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

V prejednávanvej veci žalovaný odôvodnil svoje dovolanie vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. tým, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Uviedol, že odvolací súd odmietol jeho odvolanie ako oneskorene podané, hoci v skutočnosti urobil tento procesný úkon včas. V danej veci totiž neplatila fikcia doručenia podľa § 47 ods. 2 O.s.p.

Odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto závadný postup sa považuje aj to, ak odvolací súd odmietne odvolanie, hoci pre také rozhodnutie neboli zákonné podmienky. V danej veci sa ale žalovanému postupom a rozhodnutím odvolacieho súdu neodňala možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. nie je daná už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté uvedenou vadou. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné len vtedy, ak napadnuté rozhodnutie touto

vadou skutočne trpí, t.j. ak sa stali skutočnosťami, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa v rozhodnutí odvolacieho súdu.

Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 45 (v znení do 30. júna 2007) stanovuje, že súd doručuje písomnosť sám alebo poštou. Súd môže doručiť písomnosť aj prostredníctvom súdneho exekútora, orgánu obce alebo príslušného útvaru Policajného zboru a v prípadoch ustanovených osobitným predpisom aj prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Ak sa doručuje osobe fyzickej, bude miestom doručenia predovšetkým jej byt alebo pracovisko. Vzhľadom na hospodárnosť konania možno ju však doručiť aj na iných miestach; všade tam, kde bude doručovateľom zastihnutá (§ 46 ods. 1 O.s.p.).

Podľa charakteru písomnosti sa doručenie môže uskutočniť dvoma spôsobmi, a to jednoducho doručením (§ 46) a doručením do vlastných rúk (§ 47). Postup pri doručovaní písomností určených do vlastných rúk adresáta, ktorý nebol zastihnutý, je upravený v ustanovení § 47 ods. 2 O.s.p. Podľa neho, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Ostatne citované ustanovenie pre prípad náhradného spôsobu doručenia písomnosti, ktorú treba doručiť do vlastných rúk adresáta, ustanovuje postup, ktorý by mal adresátovi zaručiť, aby sa mohol o doručovanej zásielke a jej uložení dozvedieť a si ju vyzdvihnúť. Úpravou tzv. náhradného doručenia v citovanom ustanovení zákonodarca nepochybne sledoval cieľ odstrániť určité prípady právnej neistoty spôsobenej nepreberaním zásielok adresátom a zabrániť tak snahám spôsobiť preťahy v konaní alebo dokonca zmať konanie a zabezpečiť tak plynulý priebeh občianskeho súdneho konania. Podmienkou vzniku fikcie doručenia zakotvanej v citovanom ustanovení („... považuje sa posledný deň lehoty za deň doručenia, ...“) je zachovanie zákonom predpísaného postupu doručovateľom. Základným predpokladom účinnosti náhradného doručenia je, aby adresát písomnosti, ktorý nebol doručovateľom zastihnutý, sa v mieste doručenia zdržoval. Zdržiavaním sa adresáta v mieste doručenia treba

podľa dovolacieho súdu rozumieť prípad, ak sa adresát v čase doručenia zásielky zdržuje na území obce (mesta), v ktorej má bydlisko (t. j. nie je na dovolenke, na liečení, na pracovnej ceste a pod.), teda ak má možnosť oboznámiť sa s oznámením doručovateľa, urobeným podľa ustanovenia § 47 ods. 2 prvá veta O.s.p., že zásielku mu príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení (porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. mája 2002 sp.zn. 2 Cdo 4/2002 a z 19. mája 2005 sp.zn. 3 Cdo 212/2004). Stav zdržiavania sa adresáta v mieste doručenia teda nenarušuje taká jeho neprítomnosť v mieste doručenia, ktorá vyplýva z adresátom zvolenej organizácie bežného pracovného dňa (či už jeho pracovnej, alebo mimopracovnej časti) a nezakladá dôvod brániaci mu prevziať alebo vyzdvihnúť doručovanú zásielku (porovnaj napr. uznesenie dovolacieho súdu z 19. mája 2005 sp.zn. 3 Cdo 212/2004).

Doručenka vrátená súdu osvedčuje vykonanie doručenia a čas doručenia, kým nie je preukázaný opak (porovnaj R 9/1994, aj novú právnu úpravu obsiahnutú v novom ustanovení § 45 ods. 2 O.s.p. v znení od 1. júla 2007).

Z obsahu preskúmaného spisu dovolací súd zistil, že rozsudok súdu prvého stupňa bol žalovanému doručovaný poštou. Z doručenky pripojenej k č.l. 139 spisu súdu prvého stupňa vyplýva, že prvý (neúspešný) pokus o doručenie zásielky žalovanému na adresu v Š.X. vykonala pošta 19. mája 2005 a druhý (rovnako neúspešný) pokus 20. mája 2005, kedy bola zásielka uložená na pošte a žalovaný bol o tomto postupe vyrozumý. Žalovaný prevzal túto zásielku potom osobne na pošte 24. mája 2005.

Z obsahu spisu tiež vyplýva, že žalovaný sa v čase (prvého) pokusu o doručenie zásielky zdržoval v mieste doručenia. Na dopyt súdu prvého stupňa, urobený ešte pred predložením veci odvolaciemu súdu, žalovaný listom z 2. januára 2006 (č.l. 172 spisu súdu prvého stupňa) oznámil súdu, že v deň 19. mája 2005 sa do 6.30 hod. zdržoval v Š., kedy odišiel do zamestnania v S.. Zo zamestnania sa o 18.30 hod. vrátil do miesta doručenia, kde sa potom nepretržite zdržoval až do ďalšieho dňa.

Keďže žalovaný v dovolaní tvrdí, že 19. mája 2005 mu nebola poštou doručovaná žiadna zásielka, ani nebol doručovateľom upovedomený o tom, že zásielku príde doručiť v nasledujúci deň, dovolací súd zisťoval prostredníctvom súdu prvého stupňa totožnosť

doručovateľky, ktorá zásielku obsahujúcu rozsudok súdu prvého stupňa žalovanému doručovala a prikázal súdu, aby ju vypočul na okolnosti doručovania. Na výzvu súdu Pošta v Š. listom súdu doručeným 30. novembra 2007 (č.l. 260 spisu) oznámila, že „zásielka mala opakované doručenie, to znamená, že dňa 19. mája 2005 mu bola zanechaná výzva a dňa 20. mája 2005 oznámenie o uložení zásielky na pošte a dňa 24. mája 2005 si zásielku adresát osobne prevzal pri priehradke pošty“. Súd prvého stupňa 5. februára 2008 vypočul aj V. H., ktorá predmetnú zásielku doručovala žalovanému. Menovaná popísala svoj postup pri doručovaní zásielky v súlade s ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p. Dodala, že nevie uviesť, či sa adresát v dňoch 19. a 20. mája 2005 zdržoval v mieste doručenia (žalovaný však sám potvrdil, že v deň 19. mája 2005 sa zdržoval v mieste doručenia – poznámka dovolacieho súdu).

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že boli splnené predpoklady ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p. pre náhradné doručenie; zásielka (rozsudok súdu prvého stupňa) sa tak správne považovala za doručенú tretí deň od jej uloženia, t.j. 23. mája 2005. Ak teda žalovaný proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie osobne na súde 23. júna 2005 (nie 24. júna 2005, ako to nesprávne uvádza odvolací súd v odôvodnení svojho uznesenia), urobil tak po uplynutí 30-dňovej zákonnej lehoty na jeho podanie (§ 204 ods. 1 O.s.p. v znení do 31. augusta 2005), ktorá márne uplynula 22. júna 2005.

V rozpore s obsahom spisu je dovolacia námietka žalovaného, že postup pri doručovaní rozsudku súdu prvého stupňa bol v rozpore aj s ustanovením § 49 ods. 1 O.s.p., „keďže uvedenú výzvu nedoručil aj zástupcovi s plnomocenstvom na celé konanie“. Plnomocenstvo na svoje zastupovanie v konaní Okresného súdu Senica vedenom pod sp.zn. 4 C 100/01 žalovaný udelil advokátovi JUDr. L. R., ako to aj sám uvádza v dovolaní, až 9. júna 2005, teda po doručení rozsudku súdu prvého stupňa.

Nie je opodstatnená naostatok ani dovolacia námietka žalovaného, že vadný bol postup súdu prvého stupňa aj v tom, že ho nepoučil o možnosti vzniku fikcie doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p., z čoho vyvodzuje, že odvolanie potom podal podľa § 204 ods. 2 O.s.p. včas.

Podľa § 157 ods. 1 O.s.p. v písomnom vyhotovení rozsudku súd uvedie, okrem iného, poučenie o lehote na podanie odvolania a náležitostiach odvolania podľa § 205 ods. 1 a 2

a poučenie o možnosti výkonu rozhodnutia. Z uvedeného vyplýva, že súd nie je povinný poučiť účastníka konania o možnosti náhradného doručenia a fikcii doručenia podľa § 47 ods. 2 O.s.p.

Po zistení, že konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nemá vadu tvrdenú žalovaným, ale ani iné vady uvedené v 237 O.s.p., skúmal dovolací súd, či sú splnené zákonné podmienky, stanovené Občianskym súdnym poriadkom osobitne pre prípad, že dovolanie smeruje proti uzneseniu (v danej veci odvolací súd rozhodol v tejto procesnej forme).

Ak dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.). Proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo uznesenie súdu prvého stupňa potvrdené, je dovolanie prípustné vtedy, ak v ňom odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd svojím uznesením odmietol dovolanie žalovaného.

Z týchto dôvodov bolo potrebné dovolanie žalovaného odmietnuť podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V dovolacom konaní úspešným žalobcom vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešní účastníci v dovolacom konaní podali návrh na uloženie povinnosti nahradiť im trovy tohto konania v sume 30 487,- Sk za dva úkony právnej služby (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd im priznal náhradu, ktorá spočíva v odmene advokáta za jednu právnu službu, ktorú poskytol žalobcom vypracovaním vyjadrenia z 2. februára 2008 k dovolaniu žalovaného (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).

Sadzbu tarifnej odmeny určil podľa § 10 ods. 1 tejto vyhlášky vo výške 9 150 Sk (6 650 + 6 x 500 Sk), čo so znížením podľa § 13 ods. 3 vyhlášky, po pripočítaní DPH a náhrady výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu (190 Sk), predstavuje spolu 17 611,60 Sk.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. mája 2008

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: